

Sygn. akt III RC 226/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Pisz III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Katarzyna Zielińska

Protokolant st. sekr. sądowy Agnieszka Kulikowska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 roku w Pisz

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. W.

przeciwko B. W.

o ustanowienie przez sąd rozdzielenia majątkowej

I. Ustanawia z dniem 20 maja 2015 roku rozdzielenie majątkową powoda Z. W. i pozwanej B. W., których wspólność wynika z zawartego przez nich małżeństwa w dniu 28 października 1989 roku w T., zapisanego w Urzędzie Stanu Cywilnego w T. za numerem (...).

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

III. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 288, 50zł (dwieście osiemdziesiąt osiem złotych 50/100) tytułem zwrotu połowy kosztów procesu.

Sygn. akt III RC 226/15

UZASADNIENIE

W dniu 20 lipca 2015 roku powód Z. W. wniósł

o ustanowienie rozdzielenia majątkowej pomiędzy nim a pozwaną B. W., pozostającymi w związku małżeńskim zawartym w dniu 28 października 1989 roku w T., zarejestrowanym w Urzędzie Stanu Cywilnego w T. pod nr (...), z jednoczesnym oznaczeniem, że wspólność ta ustała z dniem 08 kwietnia 2014 roku. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych prawem.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że strony zawarły związek małżeński w dniu 28 października 1989 roku w T. przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w T. pod numerem (...). W małżeństwie stron obowiązuje ustrój wspólności ustawowej, a małżonkowie nigdy nie zawierali małżeńskich umów majątkowych. W skład majątku stron wchodzi nieruchomość rolna położona w Z., gmina P., składająca się z działek gruntu o łącznym obszarze 20,3219 ha, dla której Sąd Rejonowy w Pisz IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), budynki, żywy inwentarz, maszyny i sprzęt rolniczy oraz wyposażenie domu mieszkalnego pod adresem (...), którego właścicielami są rodzice powoda – H. i W. W.. Łączna wartość majątku stron to około 819.000 zł. Do dnia 20 maja 2015 roku oboje małżonkowie wspólnie mieszkali w domu mieszczącym się pod adresem (...). Powód wskazał, że przez większość czasu trwania małżeństwa stron gospodarstwo rolne, z którego strony uzyskiwały dochody, prowadził przede wszystkim powód, któremu w ostatnich latach pomagał głównie starszy syn – M. W. (1). W ocenie powoda pozwana nie dbała o

gospodarstwo rolne, unikając pracy związanej zarówno z prowadzeniem gospodarstwa, jak i obowiązkami domowymi, a także rodzinnymi. Wszelkie prace wykonywała bardzo rzadko i niesumiennie. Większość czasu spędzała poza domem w towarzystwie koleżanek lub innych mężczyzn. Nierzadko wracała w nocy będąc pod wpływem alkoholu. Ponadto urządzała spotkania towarzyskie w domu w czasie, kiedy powód pracował w gospodarstwie. Powód, poczuwając się do odpowiedzialności za gospodarstwo oraz dom, wielokrotnie prosił swoich rodziców o pomoc. Rodzice pomagali mu zarówno w prowadzeniu gospodarstwa, jak i podstawowych obowiązkach domowych i rodzinnych.

Wskazał również, że finanse, które pochodziły z gospodarstwa rolnego, od wielu lat w całości rozdysponowywała pozwana, nie dopuszczając do nich swojego małżonka oraz nie przekazując mu niemal żadnych środków na bieżące potrzeby. Pomimo rozporządzania dostateczną ilością funduszy do utrzymania domu oraz gospodarstwa, pozwana nie regulowała bieżących należności. Nie były regulowane bieżące opłaty za utrzymanie domu oraz gospodarstwa. Pozwana pożyczła pieniądze od sąsiadów i znajomych. Zatrudniała do pracy w gospodarstwie osoby, z którymi następnie się nie rozliczała. Nie informowała powoda o zaciąganych zobowiązaniach. Powód, uzyskując informacje o tych zobowiązaniach, spłacał je w miarę swoich możliwości finansowych. Powód nie był informowany na co pozwana przeznaczała pieniądze, pochodzące z majątku wspólnego.

Powód podniósł, że aktualnie utrzymuje się z renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 879,86 zł oraz pomocy rodziców, u których mieszka od czasu wyprowadzenia się z domu. Reguluje zobowiązania, przez co pozbawiony jest środków na własne potrzeby. Spłaca trzy kredyty: pierwszy kredyt z dnia 09 kwietnia 2014 roku, zaciągnięty w (...) S.A. w oparciu o umowę pożyczki powtórnej nr (...) na kwotę 13 374,16 zł; drugi kredyt gotówkowy z dnia 23 lipca 2014 roku w (...) Bank S.A. w kwocie 6 174,08 zł; trzeci kredyt z dnia 30 grudnia 2014 roku w (...) Bank S.A. w kwocie 1 302,57 zł. Powód zaznaczył, że przekazał pozwanej środki pochodzące z wymienionych kredytów, a B. W. nie informowała powoda na co przeznaczyła pieniądze. Powód jest osobą niepełnosprawną, po udarze mózgu, w związku z czym jego aktywność przy prowadzeniu gospodarstwa od pewnego czasu jest znikoma. Większość obowiązków przejęli synowie stron. Aktualnie powód nie mieszka z pozwaną, przeprowadził się do swoich rodziców mieszkających w P.. Od momentu wyprowadzki małżonkowie pozostają w faktycznej separacji. Powodem wyprowadzki stał się stale narastający konflikt pomiędzy stronami, wywołwany przez pozwaną, z uwagi na brak jej zaangażowania w obowiązki związane z prowadzonym domem oraz gospodarstwem rolnym oraz chęcią samodzielnego dysponowania pieniędzmi rodziny bez informowania kogokolwiek o wydawanych środkach. Powód, mając na względzie stan swojego zdrowia, wyprowadził się z domu w dniu 20 maja 2015 r. Od tego czasu strony żyją w separacji faktycznej, powód utracił jakąkolwiek kontrolę nad decyzjami majątkowymi pozwanej, która sama rozporządza majątkiem.

W ocenie powoda istnieją zatem ważne powody, które uzasadniają ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami z datą wsteczną od dnia 8 kwietnia 2014 roku, to jest przed daty zawarcia umów kredytowych, wskazując, że to powód spłaca wymienione zobowiązania. Nadto jest prawdopodobne, że pozwana zaciągnęła od tego czasu inne pożyczki, o których powód nie ma żadnej wiedzy.

W ocenie powoda zaistniała sytuacja nie służy dobru powoda oraz dobru założonej przez małżonków rodziny, a nawet prowadzi do sytuacji sprzecznej z zasadami prawa rodzinnego, bowiem strony nie żyją ze sobą i nie prowadzą wspólnego gospodarstwa. Ustała między nimi wszelka więź psychiczna, fizyczna oraz ekonomiczna. Nie istnieją ponadto przesłanki do twierdzenia, że stan separacji małżonków ma charakter przejściowy, gdyż stanowi on skutek trwałego rozkładu pożycia małżonków.

Pozwana B. W. w odpowiedzi na pozew wniosła oddalenie powództwa w całości. Ponadto, z ostrożności procesowej, wniosła o zawieszenie postępowania ze względu na toczącą się sprawę rozwodową w Sądzie Okręgowym w Olsztynie pod sygnaturą akt VI RC 811/15 i obciążenie powoda wszelkimi kosztami według norm przepisanych.

Pozwana podniosła, że to powód od samego początku nadużywał alkoholu i stawał się często agresywny wobec żony. To na jej barkach spoczywał obowiązek utrzymania rodziny. Kolejno rodziły się dzieci, a powód pił alkoholi i nie był zainteresowany pracą. Kiedy dzieci stały się dorosłe, pozwana nie wytrzymała presji wywieranej przez męża alkoholika i zaczęła szukać pomocy. Powód został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Piszcu za znęcanie się nad

rodziną na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Został również przymuszony do leczenia odwykowego. W ocenie pozwanej, powód wyprowadził się do rodziców, gdyż obawiał się, że w wyniku alkoholowych zatargów może zostać ponownie skazany. Ponadto, pozwana wniosła pozew o rozwód z wyłącznej winy męża, ponieważ nie widzi innej drogi uwolnienia się od męża sadysty. Zaznaczyła, że kredyty zaciągnięte przez pozwanego w E. opłacane są w całości przez pozwaną, a pozostałe kredyty powód przeznaczył na swoje alkoholowe libacje. Pozwana nie wiedziała nawet o ich istnieniu. Następnie pozwana podniosła, że żądania powoda są niezasadne, zwłaszcza ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem 08 kwietnia 2014 roku zważywszy na fakt, że powód w tym czasie mieszkał wraz z rodziną i czerpał wszelkie korzyści ze wspólnego gospodarstwa rolnego, sam niewiele robiąc. Dodatkowo w ocenie pozwanej niegospodarne byłoby prowadzenie postępowania o rozdzielność majątkową, kiedy w sądzie wyższej instancji toczy się postępowanie rozwodowe, które zakończy definitywnie wszelkie związki powoda z pozwaną.

Sąd Rejonowy w Piszku postanowieniem z dnia 14 stycznia 2016 roku oddalił wniosek pozwanej o zawieszenia postępowania, uznając, że sprawa o rozwód nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, tym bardziej, że powód domagał się ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną.

Sąd ustalił, co następuje:

Z. W. i B. W. zawarli związek małżeński 28 października 1989 r. w T.. Nie zawierali żadnych umów majątkowych małżeńskich. Małżonkowie posiadają z tego związku pięcioro pełnoletnich dzieci. Najmłodszy z synów, M. W. (2), urodził się w dniu (...).

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa stron k.11; odpis skrócony aktu urodzenia syna stron k.12)

W skład majątku Z. W. i B. W. wchodzi nieruchomość rolna położona w Z., gmina P., składająca się z działek gruntu oznaczonych numerami 36, 74, 75, 76, 77, 116, 120/2, 117, 147/2, 81/1, 81/2, 71, 72, 73, 115/3, 115/4 o obszarze 20,3219 ha, dla której Sąd Rejonowy w Piszku IV Wydziału Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), budynki, żywy inwentarz, maszyny i sprzęt rolniczy oraz wyposażenie domu mieszkalnego pod adresem (...).

(dowód: wydruk z KW (...) k. 15-22; dokumentacja fotograficzna k. 27)

Do dnia 20 maja 2015 roku małżonkowie zamieszkiwali razem i prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Na początku każde z małżonków dbało o gospodarstwo rolne, w miarę swych możliwości wykonując prace związane zarówno z prowadzeniem gospodarstwa, jak i obowiązkami domowymi i rodzinnymi. Głównym dochodem siedmioosobowej rodziny były dochody z gospodarstwa rolnego i dopłaty bezpośrednie. Strony zgodnie ustaliły, że pieniędzmi w małżeństwie rozporządza B. W.. To ona robiła wszystkie opłaty i regulowała należności ze wspólnych dochodów. Ponadto, małżonkowie wspólnie i w porozumieniu zaciągali zobowiązania finansowe. W dniu 09 kwietnia 2014 r. strony wspólnie w (...) S.A. zawarły umowę pożyczki powtórnej na kwotę 13 374,16 zł. Ponadto Z. W. zaciągnął w lipcu 2014 roku pożyczkę na kwotę ponad 6000 zł z odsetkami i 30 grudnia 2014 roku na kwotę 1000 złotych. Pieniądze z pożyczek zostały przeznaczone na utrzymanie rodziny i na prowadzenie gospodarstwa rolnego, a mianowicie zakup paliwa, opłaty za usługi.

B. W. około trzech, czterech lat temu, bez wiedzy i zgody męża, zaciągnęła kredyt w wysokości ponad 3000 zł na sfinansowanie synowi P. W. (1) prawa jazdy. Ponadto około półtora roku temu dokonała pożyczki na kwotę ponad 2000 zł, która została przeznaczona na remont samochodu syna P. W. (2). Kredyty te są spłacane przez wskazanych synów i B. W.. Z. W. nie spłaca i nie spłacał przedmiotowych zobowiązań.

W rodzinie coraz częściej dochodziło do kłótni i nieporozumień. W dniu 20 maja 2015 roku Z. W. wyprowadził się do swoich rodziców, do P.. Od tego czasu między małżonkami nastąpiła separacja faktyczna. Z. W. jest po udarze mózgu. Utrzymuje się z renty w wysokości 879 zł miesięcznie i pomocy swoich rodziców. Z. W. pozostała na gospodarstwie rolnym. Nie sprzedaje mleka. Utrzymuje się z prac dorywczych.

B. W. wniosła sprawę o rozwód. Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał małżeństwo stron z wyłącznej winy Z. W.. W trakcie trwania małżeństwa Z. W. nadużywał alkoholu i przejawiał agresję w stosunku do żony. Został skazany za znęcanie się nad rodziną na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Był również sądownie zobowiązany do leczenia odwykowego.

(dowód: zeznania świadków: H. W. k. 95 – 95v, 104; W. W. k. 95v – 96, 104.; P. L. k. 96v – 97, 104; S. G. k. 97v – 98, 104; H. Z. k. 98 – 98v, 104; M. W. (3) k. 99 – 100, 104; P. W. (2) k. 100 – 101, 104; P. W. (1) k. 101 – 102, 104; M. S. k. 102 – 103, 104; K. S. k. 103 – 103v, 104; dowód z przesłuchania stron: zeznania powoda Z. W. k. 135v – 136, 137, 138; zeznania pozwanej B. W. k. 136 – 137, 138)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, a w szczególności zeznań stron oraz świadków, a także dokumentów złożonych przez strony. Sąd dał wiarę w całości dowodom z dokumentów, zaś dowodom z zeznań stron i świadków w zakresie wyżej opisanym. Sąd pominął dowód z kserokopii dokumentów z k. 13-14, 23-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33, 34-44, 45-48, 49-51, 52-53, 54-55, 91, 92, 93. Kserokopia - jako odwzorowanie oryginału - może być uznana za odpis, jednakże pod warunkiem, poświadczenia jego zgodności z oryginałem. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lipca 2009 r., II CSK 71/09, LEX Nr 584201, a Sąd w całej rozciągłości powyższe stanowisko aprobuje.

Należy wskazać, że co do okoliczności, które Sąd uznał za istotne dla oceny częściowej zasadności powództwa, zeznania stron są tożsame. Obie strony przyznały zgodnie, że powód wyprowadził się do swoich rodziców dopiero w dniu 20 maja 2015 roku i od tego momentu małżonkowie żyją w rozłączeniu i nie uczestniczą we wspólnym prowadzeniu gospodarstwa rolnego i domowego. Małżonkowie mają oddzielne budżety domowe.

Sąd nie dał wiary w całości zeznaniom świadka H. W., matki powoda. Świadek ten jest skonfliktowany w pozwaną i w sposób ewidentny zeznawał na korzyść powoda. Świadek zeznał, że pozwana nie zajmowała się domem dziećmi, co stoi w sprzeczności z zeznaniami świadka W. W., męża H. W., który stwierdził, że synowa zajmowała się dziećmi, gdy oni się wyprowadzili. Gotowała, prała i sprzątała (k. 96,104). Podobnie zeznali świadkowie S. G., siostra pozwanej, a także P. L., narzeczona syna stron. Świadczy Ci wskazali, że pozwana zajmowała się domem, a także pracowała na gospodarstwie rolnym. Świadek P. L., zawnioskowana przez powoda, nie potwierdziła okoliczności, aby pozwana wychodziła z domu i nie wracała na noc. Również przesłuchana w charakterze świadka sąsiadka stron H. Z. zeznała, że nie widywała pozwanej u koleżanek, w towarzystwie czy na imprezach. Raz pozwana była z dziećmi na festynie, na którym był cała wieś.

Również dzieci stron M. W. (3), P. W. (2) i P. W. (1), a także sąsiedzi M. S. i K. S. w swoich zeznaniach nie potwierdzili tego, aby pozwana większość czasu spędzała poza domem w towarzystwie koleżanek lub innych mężczyzn. Ponadto świadkowie zeznali i w tym zakresie Sąd dał im wiarę, że to pozwana dysponowała dochodami rodziny, ale odbywało się to za zgodą i wolą powoda. Rodzina żyła skromnie. Uzyskiwane dochody nie zawsze starczyły na utrzymanie i strony posiłkowały się pożyczkami. Świadczy P. W. (1) i P. W. (2) potwierdzili, że matka zaciągnęła kredyty na ich potrzeb. Zobowiązań tych nigdy nie spłacał powód. Obecnie raty kredytów są uiszczane przez świadków.

Ponadto Sąd nie uwzględnił wniosku powoda o zwrócenie się do Biura (...) o raport dotyczący zobowiązań zaciągniętych przez pozwaną, z uwagi na treść art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. b, c i d Prawa bankowego, który określa kiedy bank na obowiązek udzielić na żądanie sądu informacji stanowiących tajemnicę bankową. W przepisie tym nie wymienia się spraw o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą prawną powództwa jest art. 52 § 1 i 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który stanowi, że każdy z małżonków może z ważnych względów żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej oraz że w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność z datą wcześniejszą niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeśli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Ustawa nie definiuje pojęcia „ważne powody” pozostawiając ich określenie doktrynie i judykaturze.

Przez ważne powody, dające podstawę do ustanowienia rozdzielności majątkowej, zwykle się rozumieć wytworzenie się takiej sytuacji, która w konkretnych okolicznościach powoduje, że dalsze trwanie wspólności majątkowej między małżonkami pociąga za sobą naruszenie lub zagrożenie naruszenia interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny.

Ważnym powodem może być również separacja faktyczna jeśli stwarza zagrożenie interesów majątkowych chociażby jednego z małżonków (por. Komentarz do Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego pod redakcją Kazimierza Piaseckiego Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Warszawa 2006 r., strona 292 - 293).

W realiach przedmiotowej sprawy bezdyskusyjnym pozostaje, że małżonkowie dopiero od 20 maja 2015 roku nie żyją razem, pozostając w separacji faktycznej. Powód wyprowadził się do swoich rodziców dopiero w dniu 20 maja 2015 roku i od tego momentu małżonkowie żyją w rozłączeniu i nie uczestniczą we wspólnym prowadzeniu gospodarstwa rolnego i domowego. Małżonkowie mają oddzielne budżety domowe. Nie znajdują oni porozumienia zarówno w sprawach osobistych jak i finansowych. Nie współdziałają w zarządzie majątkiem wspólnym. Strony przestały się wzajemnie informować o przedsięwziętych czynnościach finansowych. Między stronami nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia, czego konsekwencją jest rozwiązanie przez rozwód małżeństwa stron.

Sąd doszedł do przekonania, że sytuacja jaka wytworzyła się pomiędzy małżonkami po 20 maja 2015 r. na tyle skutecznie i trwale zerwała łączące ich więzy osobiste i majątkowe, że wspólność ustawowa przestała służyć dobru założonej przez małżonków rodziny. O takiej sytuacji nie można mówić przed tą datą, a już z pewnością nie w dniu 08 kwietnia 2014 roku, skoro strony w tym czasie nadal wspólnie prowadziły gospodarstwo domowe, razem się stołowały i konsultowały się w sprawie podejmowanych decyzji majątkowych. Bezspornym w sprawie było, że strony jeszcze w dniu 09 kwietnia 2014 r. wspólnie i w porozumieniu zaciągnęły w banku kolejne zobowiązanie finansowe. Sam powód potwierdził wskazaną okoliczność.

Z uwagi na powyższe Sąd, ustanowił z dniem 20 maja 2015 roku, rozdzielność majątkową stron. W pozostałym zakresie powództwo zatem należało oddalić.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

i art. 100 k.p.c. W razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na koszty niniejszego postępowania składają się opłata od pozwu w wysokości 200 zł, opłata od pełnomocnictwa – 17 zł i kwota 360 zł stanowiąca wynagrodzenie pełnomocnika. Koszty ponoszone przez powoda wynoszą więc 577 zł. Sąd postanowił koszty te stosunkowo rozdzielić – po połowie – skoro żądania powoda, co do zasady słuszne, uwzględnione zostały jedynie częściowo, tj. od daty 20 maja 2015 r.